Selected Collection of the Cucuteni Culture Painted Pottery from Romania, Cultural Relics Press, Beijing, 2025, 429 p.

Volumul referitor la cultura Cucuteni, bilingv (în limba chineză şi limba engleză), a fost publicat de una din cele mai apreciate edituri, aflate sub Administrația de Stat a Patrimoniului Cultural al Republicii Populare Chineze, editură care are ca scop publicarea lucrărilor de arheologie atât din China, cât şi cu privire la schimburile culturale şi cooperarea cu diferite state din Europa şi din alte continente.

În realizarea volumului au fost implicate, în calitate de editori, următoarele instituții: Institute of Archaeology, Chinese Academy of Social Sciences, Zhengzhou City Institute of Cultural Relics and Archaeology, Iaşi Institute of Archaeology, Romanian Academy şi Iaşi Moldova National Museum Complex.

Editorii principali ai volumului sunt: Xingcan Chen, Xinwei Li, Wanfa Gu, Cornelia-Magda Lazarovici, Lăcramioara Stratulat. Redactorul-şef al volumului este Chenghao Wen.

Din comitetul editorial fac parte: Alexandru Constantin Ciobanu, Albert-Gabriel Grecu, Lăcramioara-Elena Istina, Adela Kovács, Aurel Melniciuc, Mircea Oancă, Loredana Solcan, Kirie Stromberg, Senica Ţurcanu, Cheng-lung Wu.

Publicarea acestei cărți a fost posibilă prin suportul oferit de două proiecte: „Archaeological Excavation and Research at Dobrovăț, Romania"; „Te Innovation Project (2020 KGYJ 002) of the Institute of Archaeology, Chinese Academy of Social Sciences the" Ascending Strategy „funding plan for disciplinary development by the Chinese Academy of Social Sciences" (Grant No. DF 2023ZD14).

Volumul este dedicat memoriei profesorului Gheorghe Corneliu Lazarovici, considerat de echipa din China „as a titan of Romanian praehistoric archaology".

Cartea se deschide cu o prefață (p. 1–7) semnată de profesorul Chen Xingcan (Member of the Academic Division of History, Level I, Research Fellow, Institute of Archaeology Chinese Academy of Social Sciences), în care autorul face o scurtă prezentare a culturii Yangshao, cu ipoteza lui Johan Gunnar Andersson privind originea vestică a culturii şi legătura cu civilizația Cucuteni-Tripolye. Cercetările ample din ultimul secol demonstrează însă evoluția locală a culturii Yanshao, ce este precedată de alte civilizații, din care unele cu ceramică pictată (Shangshan). Sunt însă multe elemente comune între culturile Yangshao şi Cucuteni, cu privire la maniera de organizare a aşezărilor, sistemele de fortificații, viața economică şi dezvoltarea unor mesteşuguri, printre care cel al olăritului, care cunoaşte acum apogeul. Experiența comună acumulată de cercetătorii chinezi şi români prin investigațiile de la Dobrovăț (jud. Iaşi) deschide noi perspective de înțelegere şi aprofundare a două civilizații embelmatice ale Epocii Cuprului.

Urmează un articol semnat de profesorul Li Xinwei (profesor la Institute of Archaeology, Chinese Academy of Social Sciences, actualmente Deputy Director of the Institute of Ancient History), *Similarities between Cucuteni-Tripolye Painted Pottery and Chinese Prehistoric Pottery* (p. 8–23). Autorul face o prezentare succintă a descoperirilor din aria Tripolye şi Cucuteni, a periodizării acestora, oprindu-se apoi la motivele decorative folosite de meşterii olari din arealul menționat pe care le compară apoi cu cele descoperite în culturile Yangshao şi Majiayao, subliniind o dată în plus faptul că, din păcate, nu se poate stabili o legătură directă între acestea, ele având origini diferite.

Un alt articol, *Cucuteni culture. A General Introduction* (p. 24–50), autori Cornelia-Magda Lazarovici, Gheorghe Lazarovici, Lăcramioara Stratulat, conține cele mai noi informații cu privire la cultura Cucuteni, referitoare la aşezări, maniera de organizare a acestora pe baza noilor prospectări, tipurile de construcții, reconstituirea acestora, date privind economia acestor comunități, cronologia şi periodizarea culturii. Mesteşugul olăritului, care atinge acum o dezvoltare deosebită, este ilustrat prin diferite vase. Au fost amintite şi diferitele sanctuare descoperite alături de numărul impresionat de reprezentări antropomorfe şi zoomorfe, care atestă o viață religioasă activă. La acestea se adaugă folosirea a numeroase semne şi simboluri, pe care le regăsim şi în culturile Yangshao şi Majiayao, determinate de gradul de dezvoltare al acestora şi care constituie un adevărat sistem de comunicare, legat probabil mai ales de practicile magico-religioase.

Urmează apoi catalogul propriu-zis al artefactelor din cultura Cucuteni, care provin din colecțiile Institutului de Arheologie Iaşi, a muzeelor din Iaşi, Botoşani, Bacău, Vaslui, Bârlad. Piesele excepționale din colecțiile Complexului Muzeal Național Neamț nu au putut fi incluse în acest catalog, la vremea respectivă făcând parte din expoziția *Apogee of European Prehistoric Art. Cucuteni Culture*, deschisă la Timişoara în 2023, când oraşul a fost Capitală Europeană a Culturii. Această parte a volumului cuprinde trei părți distincte legate de artefactele din

fazele Cucuteni A (Part One: 122 de piese; p. 51–219), Cucuteni A-B (Part two: 35 de piese; p. 220–274) şi Cucuteni B (Part three: 43 piese; p. 275–338).

Fotografiile din această secțiune a catalogului au fost realizate de un fotograf foarte talentat, Wu Cheng-lung, şi de asistentul acestuia, Wu Fan, imaginile volumului constituind o dovadă clară a profesionismului acestei echipe şi a înțelegerii pieselor incluse în volum.

Partea a patra, *Introduction to Artifacts* (p. 339–421) conține fişele pieselor ilustrate în volum şi realizate de colegii menționați în comitetul editorial.

Un *Postscript* (p. 422–423) detaliază informații legate de realizarea volumului şi contribuția diferiților membri, cartea încheiindu-se cu lista bibiografică folosită la realizarea catalogului (p. 424–429).

Volumul de față reprezintă, fără îndoială, o reuşită a colaborării arheologice dintre China şi România ce deschide noi perspective pentru cercetările viitoare. Totodată, atrage atenția specialiştilor şi publicului larg din China şi nu numai asupra comorilor din patrimoniul cultural al României. De asemenea, în viitorul apropiat se are în vedere şi organizarea unei expoziții itinerante în China cu piese de excepție din cultura Cucuteni.

Cornelia-Magda Lazarovici